

Časopis československé socialistické opozice

ŽÍT S RAKETAMI?

JIŘÍ PELIKÁN

Pátek, 28. října 1983, šedesáté páté výročí vyhlášení samostatné československé republiky: zastávají se v budově Evropského parlamentu ve Štrasburku před velkou tabulí, na kterou zřizenci připevňují nejnovější depeše tiskových agentur z celého světa. Poslanci různých zemí přelétají pohledem depeše — o masakru v Bejrútu se stovkami mrtvých, o americké vojenské invazi na ostrov Grenadu, o demonstracích v Chile, o nových strážkách mezi Íránem a Irákem, o inflaci, nezaměstnanosti a ekonomické krizi — s ustaraným, ale resignovaným výrazem, který jako by chtěl říci «dnes tedy nic nového, to vše už známe». Ale jedna zpráva přece vyvolává živou pozornost, a brzy se před ní vytvoří hlasitě diskutující kruh poslanců a novinářů: agentura ČTK oznamuje, že statisíce občanů demonstrovalo v různých místech Československa na podporu rozhodnutí vlády SSSR umístit na území čs. republiky nové nukleární rakety středního doletu a že současně odsoudilo americkou agresi proti Grenadě a žádalo okamžitý odchod okupačních vojsk. Zpráva říká zcela jasně, že občané Československa manifestují za to, aby sovětské jaderné rakety, které jsou umístěny dosud jen na sovětském území, byly instalovány také v jejich zemi, a současně protestují proti úmyslu umístit americké nukleární rakety na území několika států západní Evropy, kde zatím žádné nejsou.

Kolegové se na mne obrací s uvažným obličejem a otázkou, zda je to možné či zda jde jen o novinářského šotka. Nemohou tomu věřit, protože na Západě se manifestuje jen *proti* raketám (americkým i sovětským). Ta část veřejnosti, která rozhodnutí o rozmístění amerických raket v Evropě považuje za nutné zlo jako odpověď na sovětský pokus získat vojenskou převahu, nejde do ulic demonstrovat *za* rakety. Československo tak získalo aspoň v něčem světový primát. Bylo mi z něho spíše smutno, zvláště v ten den 28. října, den připomínající splnění snu mnoha generací o obnovení samostatnosti Čechů a Slováků.

Snažil jsem se věcně vysvětlit svým kolegům «europoslancům», že zpráva je sice autentická, ale uvedená čísla manifestujících je třeba brát s rezervou, a s ještě větší nedůvěrou pak tvrzení, že se naši občané přímo domáhají instalace sovětských raket na území svého státu. Vyjádřil jsem své přesvědčení, že kdyby mohli opravdu svobodně manifestovat, jistě by demonstrovali *proti všem* jaderným raketám, na Východě i Západě, a také proti přítomnosti cizích vojsk, která před 15 lety přišla «dočasně».

Poslanci to zaznamenali s několika sarkastickými poznámkami a odběhli do zasedací síně hlasovat o rozpočtu Evropského společenství na rok 1984. Ale já jsem ještě dlouho stál před neuvěřitelnou zprávou a vrtala mně hlavou otázka: jak budou naši občané žít s jadernými raketami, a jaké důsledky bude mít toto rozhodnutí pro další vývoj u nás a v Evropě?

Nejde o obranu

Nepochybuji, že drtivá většina našich občanů — a to platí pro všechny země — si přeje mír a bojí se války, a proto je pro odzbrojení a proti závodům ve zbrojení. A zejména proti nukleárním zbraním, které přeměňují válku, už tak strašnou, v katastrofu pro lidstvo. Ovšem oficiální informace režimu mluví jen o zbrojení na Západě, uvádí dokonce sumy peněz, které se tam na zbrojení vydávají a kdo všechno to v parlamentech těchto zemí kritizuje. Ale vůbec neinformuje naši veřejnost, kolik se u nás a v SSSR vydává na zbrojení a «posilování» armád Varšavského paktu a udržování početné sovětské posádky na našem území. Není to hlavně vina propagandistů, ale systému, v němž ani poslanci, ba

OBSAH

LISTY — časopis československé socialistické opozice

Ročník XIII. Prosinec 1983, č. 6

Žít s raketami? Jiří Pelikán	1
Otevřený dopis Ch77 západoevropským mírovým hnutím	4
Charta 77 k 28. říjnu 1983	5
Oběžník Dalimil	6
Jsme tu všichni přechodně... Julián Slatina	8
Doslov k jednomu fejetonu a k jednomu životu	9
Tak ahoj, Jirko Drahomíra Novotná	9
Mladí o sobě – anketa	10
Solidarita s členy polského KORu – Dok. Ch77 č. 34/83	18
Milánské setkání o míru a lidských právech	18
Tři hlasy z Polska Zdenek Hejzlár	19
Časopis 150 000 slov – texty odjinud	21
Modrý anděl – monolog Milan Uhde	22
Špiónománie pokračuje D.V.	26
Na návštěvě u Grahama Greena Karel Kyncl	28
O čem Rudé právo nepíše Z.H.	32
Zpráva o kongresu	34
15 let normalizace – Staré neduhy plánovaného hospodářství se vracejí Ota Šik	43
Jak je to se strojírenským vývozem Strojář	45
Praga caput (regni) –lc–	46
Těhotná do vazby? –bn–	46
Život se krátí	47
Sladký život sovětských žen Věra Fišteinová	47
Nazývejte věci pravými jmény Rudolf Zukal	48
ČSSR 68-Polsko 81 a krize sovětských systémů	53
«Setkání a střety» Jiřího Hájka – o jeho nové knize	53
VONS sděluje: Katolici Šnajdr a Mokřý; Represe beatové hudby; Jiří Gruntorád; Jiří Wolf; Dr. Josef Danisz	54
Naš soudruh, Winston Smith Milan Šimečka	56
Rozhovory s českými spisovateli v zahraničí Jiří Otava	59
Od nakladatelství 68 Publishers	61
Praktik ideálu a tvořivosti Eva Kantůrková	62
Exilový PEN klub	65
V cizích službách Jaroslav Mezník	66
Nad rakví MS	69
Švejkova obrana Jaroslav Suk	70
Spisovatel svědomím národa –F–	71
Otazníky kolem ineditní literatury –n	72
O dvojím druhu hlupství Ota Ulč	74
Sportovní střípky T. V. Schauer	77
Československý podzim ve Stockholmu	78
Společenská rubrika	80

TŘI PŘÁNÍ PRO PŘEDPLATITELE V ZAHRANIČÍ

K přáním všeho dobrého do roku 1984 a do ročníku XIV. LISTŮ — která samozřejmě platí VŠEM čtenářům! — připojujeme tři přání pro sebe: Především, abyste laskavě co nejdříve uhradili předplatné na rok 1984; dále abyste se vynasnažili je platit ve skutečném ekvivalentu částky, kterou na poslední straně dole uvádíme pro stručnost jen v západoněmeckých markách. A za třetí: prosíme nezapomínejte nám ihned hlásit změnu adresy. Díky.